

IZBORNOM VEĆU
FILOZOFSKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U BEOGRADU

Odlukom Izbornog veća Filozofskog fakulteta od 26. 02. 2015. g. izabrani smo u stručnu komisiju za pripremu izveštaja o kandidatima prijavljenim na konkurs za izbor u zvanje i radno mesto vanrednog profesora za užu naučnu oblast OPŠTA FILOZOFIJA - težište istraživanja Filozofija nauke, sa punim radnim vremenom na neodređeno vreme. Na konkurs objavljen 25.02.2015. u listu "Poslovi" prijavio se samo jedan kandidat, docent dr Slobodan Perović. Na osnovu uvida u njegovu biografiju, bibliografiju i sadržaj naučnih radova, imamo čast da Veću podnesemo sledeći izveštaj.

1. Osnovni biografski podaci

Dr Slobodan Perović rođen je 13.03.1973. u Podgorici, Republika Crna Gora. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Beogradu. Studije filozofije upisao je na Filozofskom fakultetu u Beogradu 1992/3. godine, na kojem je diplomirao 1997. Postdiplomske studije nastavio je u Kanadi, magistrirao je na Univerzitetu u Manitobi 1999. "Externalism and internalism: perceptual knowledge and cognizer's will", a doktorirao na Jork univerzitetu 2005. sa temom "Ontologies for The Complex Physical World: Holism, Emergence, and Physicalist Dualism". Na Odeljenju za filozofiju Filozofskog fakulteta u Beogradu zaposlen je od 2010. godine kao docent na predmetu Filozofija nauke.

Glavne oblasti njegovog filozofskog interesovanja su filozofija nauke i metodologija nauka.

2. Učešće na projektima

Dr Slobodan Perović je saradnik na dva projekta u ciklusu 2011-2015, finansirana od strane Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije: "Dinamički sistemi u prirodi i društvu: filozofski i empirijski aspekti" (evidencioni broj 179041) i "Logičko - epistemološki osnovi nauke i metafizike" (evidencioni broj 179067). Nosilac oba projekta je Institut za filozofiju Filozofskog fakulteta u Beogradu.

3. Radovi

Analizirali smo naučne radove objavljene u periodu posle izbora dr Perovića u zvanje docenta. Veći broj radova je objavljen u vrhunskim časopisima ili časopisima od međunarodnog značaja (dva rada u časopisima na SCI listi i tri rada u časopisima na AHCI listi). Dr Perović je nakon izbora u zvanje docent objavio i jednu monografiju. S obzirom na teme kojima su radovi posvećeni možemo ih grupisati u tri tematske grupe: a) epistemološki i metodološki aspekti fizike, b) metodološki i metafizički aspekti biologije, i c) opšta filozofija nauke.

a) Epistemološki i metodološki aspekti fizike

U radu **“Emergence of complementarity and the Baconian roots of Niels Bohr's method”** (*Studies in History and Philosophy of Science Part B: Studies in History and Philosophy of Modern Physics* 44.3: 162-173, 2013) Perović se bavi jednom od centralnih tema u današnjim filozofskim raspravama o modernoj fizici. Reč je o filozofskom stanovištu Nilsa Bora, jednog od tvoraca kvantne mehanike. Ovo stanovište, pre svega Borova ideja komplementarnosti kvantnih i klasičnih aspekata mikrofizičkog sveta, u mnogome je odredilo prirodu kvantne teorije. Perović smatra da su filozofi, istoričari nauke i sami fizičari u osnovi pristupali razumevanju Borove ideje komplementarnosti na jednostran način, tumačeći je isključivo u metafizičkoj ravni. Perović, naprotiv, ispituje metodološki potencijal te ideje, identifikujući u Borovom pristupu mikrofizičkim pojavama izrazito, ako ne i dominantno, prisustvo bekonovske indukcije. Kada se ideja komplementarnosti analizira na osnovu takve pretpostavke, postaje jasno da je u pitanju razlozan pokušaj da se pomire raznovrsni eksperimentalni rezultati, ne bi li se izbegle suviše smeće, metafizički motivisane generalizacije, izvedene na osnovu delimičnih eksperimentalnih dokaza. U stvari, Borovo insistiranje na "klasičnoj" prirodi posmatranja u eksperimentima, kao i na intuitivno teško prihvatljivoj sintezi pojmova talasa i čestice – a to su bili glavni izvori nedoumice i nesporazuma u vezi sa komplementarnošću – uopšte nema metafizičke implikacije, već je prirodna posledica primene Bekonovog induktivnog metoda. Ovakva analiza ima i širi filozofski značaj; imajući u vidu važnost navedene epizode u razvoju moderne fizike, ona daje jake razloge u prilog rehabilitaciji bekonovske metodologije i njene često potcenjivane uloge u istoriji fizike i sofisticiranih fizičkih eksperimenata. Zahvaljujući ovom članku, Perović je pozvan da da rad posvećen Borovom filozofskom stanovištu za zbornik koji priredjuju Jan Faye i Henri Folsi za University of Chicago Press, trenutno jednu od najprestižnijih akademskih izdavačkih kuća u SAD.

U radu **“Missing Experimental Challenges to the Standard Model of Particle Physics”** (*Studies in History and Philosophy of Modern Physics*, Vol. 42, 32-42, 2011) autor razvija originalnu argumentaciju koja se tiče metodologije u savremenoj eksperimentalnoj fizici čestica. Raširena automatizacija ekperimentisanja u fizici visokih energija – počev od dobijanja podataka do njihove analize - može da osujeti traganje za nepoznatim česticama i procesima, to jest za anomalijama sa stanovišta dominantnih teorija o mikrofizičkom svetlu. Do toga može doći usled postepenog minimiziranja direktnog uticaja fizičara na eksperimentalni proces, kao i sve manje prisutnih istraživačkih metoda nezavisnih od dominantne teorije (nasuprot onim metodima koje

potvrđuju unapred date hipoteze). To može da bude i prepreka za izgradnju alternativa takozvanom standardnom modelu čestične fizike. Automatski režimi detekcije su znatno pogodniji za proveru već postojećih hipoteza (dominantne teorije), nego za istraživačku detekciju koja se uopšte ne oslanja na dominantnu teoriju ili to čini u mnogo manjoj meri. Na nekoliko primera ključnih a iznenađujućih otkrića čestica Perović pokazuje da su ta otkrića bila omogućena upravo korišćenjem poluatomatskih detektorskih sistema, kao i direktnim učešćem fizičara u svakom stadijumu procesa koji nije vođen dominantnom teorijom. U suprotnom, takva otkrića bi bila ili nemoguća ili neuporedivo teže realizovana. Autor zaključuje da je ovaj momenat od velike metodološke važnosti za razvoj savremene fizike čestica, kako eksperimentalne tako i teorijske. On takođe izlaže ideje o tome kako bi se takav istraživački pristup, u osnovi neposredno eksperimentalan, mogao dalje unaprediti. Na osnovu uvida do kojih je došao u ovom radu, Perović je pozvan od strane urednika vrhunskog međunarodnog časopisa u oblasti filozofije, *Synthese*, da bude jedan od autora u tematu "Higgs Boson and Evidence".

U knjizi ***Trnovit put do Higsovog bozona: granice savremene fizike*** (Beograd: Heliks, 2014, str. 127, 230.000 slovnih mesta + predgovor]) Perović se bavi epistemološkom analizom ključnih elemenata eksperimentalnog procesa u savremenoj fizici. Taj aspekt naučnog saznanja dugo je bio u senci interesovanja filozofije nauke za opštija metodološka pitanja vezana za strukturu naučnih teorija, za odnos između teorije i onoga što je empirijski potvrđuje, za strukturu samog naučnog istraživanja. Iako autor razmatra eksperimentalni metod iz ugla tradicionalnih epistemoloških ideja, oslanjajući se na empirističko, ponajviše Bekonovo razumevanje primene induktivnog metoda u nauci, on osnovna epistemološka obeležja eksperimentalnog metoda istovremeno posmatra u kontekstu socijalnih parametara naučnog istraživanja.

Dr Perović rekonstruiše i analizira strukturu eksperimentalne prakse fundamentalne fizike 20. veka, i to prateći promene prvenstveno u pogledu eksperimentalne raznolikosti, metoda kojima se prikuplja eksperimentalna evidencija, kao i uloge posmatrača u eksperimentalnom procesu.

Centralna tema knjige, eksperimentalna raznolikost, shvaćena je kao osnov induktivnog eksperimentalnog metoda u fizici zato što variranje relevantnih parametara i upotreba raznih eksperimentalnih instrumenata i tehnika pruža oslonac za sve bogatije i empirijski adekvatnije opise i objašnjenja istraživanih fenomena. Kao što autor uverljivo pokazuje, promene u prirodi ovog faktora u savremenoj fizici čestica vremenom su dovele do favorizovanja eksperimenata koji imaju za cilj potvrđivanje hipoteza, a potisnule su istraživačke eksperimente koji se ne oslanjaju na dominantnu teoriju. To je imalo za posledicu drastično smanjenje efikasnosti eksperimentalnog procesa i dovelo je do krize savremene fizike čestica koja se ogleda u malom broju otkrića uprkos velikim uložnim sredstvima.

Ova monografija predstavlja značajan doprinos našoj filozofskoj i, šire gledano, intelektualnoj sredini, kako po samom izboru teme, veoma aktuelne u savremenoj filozofiji nauke, tako i po njenoj obradi koja se odlikuje sistematičnošću, analitičnošću i izuzetno zanimljivim zaključcima, potkrepljenim podrobnim uvidima u tokove savremene fizike i relevantnim primerima iz eksperimentalne prakse fundamentalne fizike XX veka. Posebno valja naglasiti da Perovićeva knjiga u našoj sredini bar delimično nadoknadjuje nedostatak odgovarajuće prevedene literature, posebno autorske literature iz oblasti filozofije naučnog eksperimenta.

U radu “**Theory-driven experimentation in particle physics**” (*Belgrade Philosophical Annual /Filozofski godišnjak/, Vol. 26, 2013*) autor se bavi jednom od klasičnih tema iz filozofije nauke, naime prožimanjem empirijske evidencije teorijom u kontekstu savremene fizike čestica. Dž. Vudvord i S. Šindler su u svojim novijim radovima nezavisno jedan od drugog došli do zaključka da je motivisanost ili vođenost eksperimenata određenom teorijom (theory-drivenness) benigna forma opterećenosti empirijske evidencije teorijom. Perović tvrdi da (a) oni u stvari opisuju dva različita načina na koji je empirijska evidencija vođena teorijom, kao i (b) da način koji opisuje Šindler nije nužno benigna podvrsta opterećenosti teorijom. Takvo prožimanje empirijske evidencije teorijom počinje već od upotrebe eksperimentalnog aparata u stadijumu merenja, koji prethodi kasnijem izvođenju teorijskih zaključaka u vezi sa statusom posmatranih pojava. U klasičnim jednostavnim primerima merenja, recimo u merenju temperature, možda se jak uticaj teorije može eliminisati kalibracijom mernog instrumenta drugom vrstom instrumenta čije je funkcionisanje zasnovano na drugačijoj teoriji. Međutim, snažan uticaj teorije je sveprisutan u fizici čestica gde, suprotno onome što tvrde A. Frenklin i Dž. Vudvord, eksperimentalno okruženje sprečava njeno eliminisanje kalibracijom. Umesto toga, strategija postepenog širenja eksperimentalne petlje suočava se uspešno sa tim problem. Perović ilustruje ovakav eksperimentalni pristup otkrićem J/Psi čestice. On istovremeno pokazuje da je kontekst eksperimenata fizike čestica pogodan za uspešnu upotrebu ovakve strategije kojom se minimizuje prožetost teorijom.

Važno je napomenuti da je jedno od jasnih merila ekspertize dr Perovića činjenica da je on koautor enciklopedijske jedinice o epistemologiji eksperimenata u fizici u najprestižnijem izdanju te vrste u oblasti filozofije “Stanford Encyclopedia of Philosophy”.

b) Metodološki i metafizički aspekti biologije

Rad “Fine-Tuning Nativism: ‘Nurtured Nature’ and Innate Cognitive Structures” (koautor Lj. Radenovic, *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, Vol, 10, Number 3, 399-417,

2011) uvodi nov pojam nativizma u razvojnu psihologiju. Uvedeni pojam je u skladu sa tezom o paritetu uticaja gena i okruženja koja je uglavnom bila posmatrana kao suprotstavljena nativističkom shvatanju. Teza pariteta tvrdi da se genetski faktori i faktori okruženja u razvoju organizma ne mogu precizno razlikovati, jer su informacije potrebne za opisivanje karakteristika koje nastaju razvojem organizma sadržane na oba ova nivoa. Ova biološka tvrdnja ima dalekosežne implikacije po razvojnu psihologiju. Najvažnija implikacija je da je pretpostavka o postojanju dihotomije *nature/nurture* (urođena priroda/uticaj okruženja), od koje polaze nativizam i interakcionizam u razumevanju razvoja psiholoških sposobnosti, neadekvatna. Autori tvrde da biološka teza o paritetu ne implicira nužno neadekvatnost nativizma u razumevanju psiholoških sposobnosti i razvoja. Čak i ako prihvate tezu o paritetu, razvojni psiholozi ne moraju da odbace osnovnu razliku između urođenih (bioloških) karakteristika i karakteristika stečenih učenjem. Prema mišljenju autora, razvoj se odvija u dve faze. U prvoj fazi dolazi do interakcije genetskih, epigenetskih i ekoloških uzročnih faktora, što rezultira stvaranjem endogenog biološkog mehanizma (npr. stvaranjem 'aparata' za sticanje jezika) odgovornim za učenje. U drugoj fazi ovaj mehanizam se aktivira i stupa u interakciju sa okruženjem. Ovakvim razdvajanjem se uspešno čuva suština nativizma (endogena biološka struktura određuje način na koji organizam uči i reaguje na okruženje) dok se u isti mah usvaja razvojno stanovište u vezi biološkog razvoja organizma. Važno je pomenuti da su ovaj rad diskutovali i pozitivno ocenili neki od najznačajnijih eksperata u oblasti (Pol Grifits i Džejms Tejberi su ga prikazali u svom skorašnjem radu o filozofskim problemima u razvojnoj psihologiji) i da je njegova osnovna ideja dalje razvijana u radovima još nekih autora objavljenim u istom časopisu.

Rad "Gene's Action and Reciprocal Causation" (with Paul-Antoine Miquel, University of Niece, France, *Foundations of Science*, Vol. 16, February 1, 31-46, 2011) istražuje mogućnost zasnivanja koherentnog pojma kauzalnosti zastupljenog u mikro-biološkim objašnjenjima i razmatra različite vrste kauzalnih odnosa između distinktnih bioloških nivoa koje bi takav pojam trebalo da podrazumeva. Argument koji se u radu iznosi predstavlja kritiku redukcionističkog uverenja da se biologija neizbežno zasniva na hijerarhijskoj strukturi svojstava, entiteta i njihovih kauzalnih moći, kao i kritiku stava koji iz tog uverenja proizilazi, a po kojem je pogrešna svaka tvrdnja o kauzalnom uticaju viših bioloških nivoa na niže. Analizirajući brojne primere, od kojih je najviše pažnje posvećeno molekularno-biološkim objašnjenjima uloge strukture hromatina u molekularnim procesima genetskog nasleđivanja i razvoja, autori tvrde da redukcionističke pretpostavke nisu opravdane čak ni na molekularnom nivou, pre svega zato što je recipročna interakcija između različitih nivoa nezaobilazni element objašnjenja takvih procesa. U radu se pokazuje da se naizgled osnovni fizički parametri prenose u opštiji biološki kontekst, čineći uzaludnom potragu za navodno osnovnim nivoom i uzročno-posledičnom hijerarhijom koje redukcionisti postuliraju. U molekularnoj biologiji, relevantni fenomeni su uvek definisani na različitim nivoima pomoću proširenih parametara. Autori ostavljaju mogućnost da se iz bioloških objašnjenja ne mogu izvesti modeli kauzalnih veza i entiteta koji odgovaraju opštim

zahtevima koherencije bilo kog ontološkog modela, ali dodaju da je moguće izgraditi ontološki model koji se neće zasnivati na striktno hijerarhizovanim odnosima između različitih nivoa i njihovih kauzalnih odnosa. Ovaj rad je dobar primer filozofske analize koja može koristiti i istraživačima u samoj nauci, jer iako se bavi apstraktnom filozofskom problematikom, njega citiraju i diskutuju i sami biolozi.

U radu **“The Rebirth of the Morphogenetic Field as an Explanatory Tool in Biology”** (*Filozofija i društvo*, XXIV /4/, str. 181-198, 2013) se razmatraju dva pojma morfogenetskog polja koji se koriste u biološkim objašnjenjima. Nastanak ovog pojma u biologiji 19. veka motivisan je određenim ontološkim shvatanjima karakterističnim za taj period. Perović se bavi pomalo neočekivanim obnavljanjem ovog pojma i ulogom koju on ima u objašnjenju mikrobioloških fenomena. Rad analizira različite tipove ovog pojma i njihov odnos prema modernoj sintezi darvinizma i genetike, kao i prema takozvanoj centralnoj dogmi moderne biologije koja insistira na nasleđivanju posredstvom pojedinačnih molekularnih genetskih jedinica. Prva vrsta ovog polja, indukovano morfogenetsko polje, nastaje direktno fizički (npr. putem gravitacionog polja) ili posredno (npr. putem viskozno-elastičnih procesa). Takvo morfogenetsko polje predstavlja samo slab izazov za centralna dogmu, indirektno ograničavajući varijabilnost razvojnih putanja na molekularnom nivou. Druga vrsta morfogenetskog polja je predstavljena kroz raspravu o istraživanju nasleđivanja kod nekih vrsta protozoa. Naime, smatra se da takozvano globalno ćelijsko morfogenetsko polje, a ne pojedinačne ćelije i genetski materijal koje one nose, predstavlja jedinicu takvog nasleđa. Ovaj deo rada identifikuje i razjašnjava ozbiljan, iako redak izazov centralnoj dogmi moderne biologije, i skicira način na koji se može precizirati pojam morfogenetskog polja u cilju adekvatnijeg opisa takvih procesa.

U radu **“Alternativa instrumentalističkom razumevanju bioloških objašnjenja”** (*Treći program* 155-156, leto/jesen, str. 130-139, 2012) Perović formuliše još jedan originalan argument u oblasti filozofije biologije. Biološka objašnjenja predstavljaju izazov standardnom redukcionističkom stanovištu, jer integrišu entitete na različitim nivoima kompleksnosti, kao i recipročne interakcije tih entiteta. To je podstaklo veći broj filozofa biologije da se opredele za instrumentalističko shvatanje takvih objašnjenja, tumačeći ih kao sredstva manipulacije bez ontoloških pretenzija. Autor detaljno izlaže različite forme instrumentalizma i argumente na kojima se svaka od njih zasniva. On, takođe, ukazuje na to da postoji određeni ontološki element u biološkim objašnjenjima koji se tiče karakterizacije kompleksnosti entiteta, a koji je instrumentalistima promakao. Taj element je neutralan u odnosu na redukcionističke zahteve u pogledu cilja koji bi biološka objašnjenja trebalo da postignu, ali prevazilazi minimalne instrumentalističke zahteve.

U radu **“Causes and Entities in Biology”** (G. Bianco, O. Švec, C. Jeler, A. François, I. Vuković, eds., *French Epistemology*, Institut za filozofiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i ERRAPHIS Toulouse, 2014) Perović polazi od argumenta koji je razvio u drugim radovima, prema kojem redukcionistička ideja o fiksiranim biološkim nivoima nije adekvatna čak ni za biološka objašnjenja na nivou molekularnih bio-mehanizama. Biološka objašnjenja po pravilu uzimaju u obzir i povezuju entitete i svojstva na različitim nivoima. Instrumentalisti iz ovog uvida izводе zaključak da je cilj bioloških teorija samo uspešna manipulacija organizmima, a ne koherentan ontološki model. Perović se sa tim zaključkom ne slaže, smatrajući da je takav koherentan model moguć ali samo ukoliko se ne fokusiramo na mereološku i kauzalnu redukciju. U stvari, kako autor tvrdi, suština samih bioloških objašnjenja je u tome da se ne fokusiraju na tu vrstu redukcije, iako je ona često glavna filozofska tema. On iznosi prilično originalnu ideju da se biološka objašnjenja pre tiču relacija između entiteta u pogledu njihove relativne homogenosti i heterogenosti, i da bi ih kao takve trebalo analizirati.

U preglednom članku **“Šta je filozofija biologije?”** (sa E. Kamberer, *Treći program* 160/4, 2013) autori nastoje da prikažu središnje ideje jedne relativno nove filozofske discipline, filozofije biologije. Iako je filozofija biologije nasledila stara filozofska pitanja koja se odnose na specifičnost živih organizama, ona se, pre svega, razvila u dijalogu sa savremenom biologijom. Posebne nauke, naročito biologija, doprinele su u značajnoj meri transformaciji savremene filozofije nauke: sve više je prisutna ideja da za razumevanje nauke nije važno samo bavljenje naučnim teorijama i njihovom funkcijom, već i naučnom praksom. Tekstovi koje nalazimo u filozofiji biologije međusobno su veoma raznoliki, i u tematskom i u konceptualnom pogledu. Ipak, u njima autori po pravilu analiziraju probleme koji su nastali u savremenim biološkim istraživanjima. Ovaj rad predstavlja vredan doprinos oskudnoj literaturi u ovoj oblasti na srpskom jeziku.

c) Opšta filozofija nauke

U preglednom i polemičkom tekstu **“Seeking Depth in Science”** (*Philosophy of Social Sciences*, 42 (4), 561-572, 2012.) Perović se bavi nekim filozofskonom naučnim pitanjima u vezi sa takozvanom *dubinom* naučnih objašnjenja. Autor na prvom mestu kritikuje novije tumačenje naučnih objašnjenja koje nudi M. Strivens. Strivensovo takozvano kairetičko shvatanje uzročnih objašnjenja predstavlja jednu vrstu redukcionizma. Strivens, naime, tvrdi da su objašnjenja u naukama koja se bave višim nivoima prirodnog i društvenog sveta potpuna i nezavisna samo zato što se mogu potencijalno produbiti, to jest, zato što već sadrže jezgro uzročno-posledičnih odnosa koje se proteže sve do nivoa mikro-fizičkih procesa. Ta su objašnjenja, u stvari, dobijena apstrakcijom na osnovu dubljih uzročnih nivoa objašnjenja. Perović ističe da je Strivensova rasprava pojma dubine u nauci ograničena na veoma uzak domen, i da su granice tog domena određene pojednostavljenim amalgamom udžbeničke nauke i filozofske analize svakodnevnih objekata sredstvima tradicionalne racionalne metafizike. Perović takodje smatra, suprotno Strivensu, da istorija naučne prakse pokazuje da su naučna objašnjenja obično vezana unutar

datog nivoa i da uglavnom ne crpu svoju fleksibilnost i objašnjavački potencijal produbljivanjem do nižih nivoa. Štaviše, rezultat takvog produbljivanja objašnjenja dovodi do mnogo suptilnijih i složenijih promena samog objašnjenja, koje su promakle Strivensovoj analizi.

4. Učešće na stručnim skupovima i predavanja po pozivu

U periodu posle izbora u zvanje docenta, Perović je održao sledeća predavanja po pozivu:

- “Niels Bohr's Complementarity and the Experimental Method”, Department of Philosophy, University of Bucharest, 2014.
- “Scientific, Political, and Epistemic Justifications for Creating the Large Hadron Collider”, Center for Science Studies, University of Aarhus, Danska, 2013.
- “Experimental Manipulation, Evidence and Ontology: A Case of Biology”, Empirical evidence and philosophy, LABONT, University of Turin (Italy) / Institute for Philosophy and Social Studies, Beograd, 2012.
- "Somewhere Between Reductionist Obstinacy and Instrumentalist Coyness: Biological Entities, Levels and Causes", Self-organization in biology and its scope, Axi-En Provance, France, 2011

Trebalo bi napomenuti da je Perović po pozivu, kao gostujući predavač, tokom prolećnog semestra (januar-mart) **2014**, držao intenzivne kurseve na postdiplomskim i osnovnim studijama na Odeljenju za istoriju i filozofiju nauke na Univerzitetu u Pitsburgu, jednom od vodećih odeljenja u oblasti filozofije nauke i filozofije uopšte.

Perović je učestvovao na sledećim međunarodnim stručnim skupovima:

- “Topological Structures, Entities and Interactions in Biological Explanations”, Mind and Life: Mechanistic and Topological Perspectives, Filozofski fakultet, Beograd, 2013.

- “Niels Bohr and the Experimental Method”, Philosophy of Physics Workshop, University of Belgrade/Astronomical Observatory Institute, Beograd, 2013.
- “Why It Matters Whether and How Theory Drives Experimentation”, Annual Meeting of the British Society for the Philosophy of Science, Stirling, Škotska, 2012.
- “Experimental Manipulation and Ontology: A Case of Biology”, Evidence and Philosophy Workshop, Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Beograd, 2012.
- “Why It Matters Whether and How Theory Drives Experimentation”, Quadrennial Meeting of the Center for Philosophy of Science (Pittsburgh), University of Mugla, Turska, 2012.
- “The Diminishing Experimental Challenge to the Standard Model of Particle Physics”, Foundations of Fundamental Physics – 11, Univerzitet Sorbona, Pariz, 2011.

Perović je održao i predavanje na nacionalnoj konferenciji pod naslovom “Struktura objašnjenja” (Odeljenje za filozofiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu, 2012).

5. Pedagoški rad

Od 2010. godine, Slobodan Perović izvodi nastavu iz sledećih predmeta: Uvod u filozofiju nauke; Filozofija nauke 1; Filozofija nauke 2; Filozofija posebnih nauka (master); Filozofija fizike (doktorske); Uvod u opštu metodologiju nauka (Odeljenje za antropologiju i etnologiju). Studenti su u postupku vrednovanja pedagoški rad Slobodana Perovića ocenjivali visokim ocenama (4.4-4.88).

U proteklom periodu Perović je bio mentor dva master završna rada i tri doktorske disertacije, od kojih je jedna završena (izabrana je komisija za njenu odabranu), dok je izrada druge dve u toku. On je učestvovao i u komisijama za ocenu i odbranu doktorskih disertacija, master završnih radova, kao i brojnih diplomskih i završnih radova na osnovnim studijama.

Njegova priprema nastave, praćenje aktuelnih filozofskih sadržaja, način izlaganja, komunikacija sa studentima, praćenje aktivnosti i adekvatno vrednovanje uspeha studenata, podsticanje i mentorska pomoć koju im pruža u uvođenju u naučnoistraživački rad uvek su bili na izuzetno visokom nivou. To je posebno izraženo na doktorskim studijama, u stručnom vođenju doktoranada.

6. Učešće u stručnim organizacijama i drugim delatnostima od značaja za razvoj naučne oblasti, Fakulteta i Univerziteta

Slobodan Perović je urednik časopisa *Belgrade Philosophical Annual* u izdanju Instituta za filozofiju Filozofskog fakulteta u Bogradu.

Recenzent je u sledećim domaćim i vrhunskim međunarodnim stručnim časopisima: *Philosophy of Science, Studies in History and Philosophy of Modern Physics, Foundations of Physics, Progress in Biophysics and Molecular Biology, International Studies in Philosophy of Science, European Journal for the Philosophy of Science, Theoria, Filozofija i društvo*.

Pokretač je i organizator serije međunarodnih konferencija na temu filozofije naučnog eksperimenta *Philosophy of Scientific Experimentation*, koja se održava od 2010. godine.

Član je komisije za diferencijalni ispit za prijem na Postdiplomske studije filozofije od 2011. godine, kao i komisije na prijemnom ispitu za doktorski program iz filozofije.

Organizovao je nekoliko predavanja i konferencija na Odeljenju za filozofiju.

Bio je član komisija za izbor u zvanje naučnog saradnika Daniela Kostića (2013) i Voina Milevskog (2015) na projektu "Dinamički sistemi u prirodi i društvu: filozofski i empirijski aspekti".

7. Zaključno mišljenje i predlog komisije

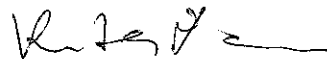
Pregledom dostavljene dokumentacije, analizom objavljenih naučnih radova kandidata i procenom njegovog pedagoškog rada, Komisija je utvrdila da dr Slobodan Perović u potpunosti ispunjava sve uslove za izbor u zvanje vanrednog profesora propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Kriterijumima za sticanje zvanja nastavnika na Univerzitetu u Beogradu i Statutom Filozofskog fakulteta.

Na osnovu svih pokazatelja njegove naučne, stručne i pedagoške kompetentnosti, može se zaključiti da je dr Perović postigao izuzetno zapažene rezultate u periodu od izbora u zvanje docenta.

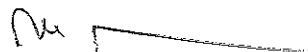
Komisija zato sa zadovoljstvom predlaže Izbornom veću Filozofskog fakulteta da dr Slobodana Perovića izabere u zvanje i radno mesto vanrednog profesora za užu naučnu oblast OPŠTA FILOZOFIJA – težište istraživanja Filozofija nauke.

Beograd,

Članovi komisije:

Prof. dr Kosta Došen, redovni profesor,
uža naučna oblast Opšta filozofija

Prof. dr Živan Lazović, redovni profesor,
uža naučna oblast Opšta filozofija

Prof. dr Leon Kojen, redovni profesor u penziji
uža naučna oblast Opšta filozofija